

ВИСТАВКА ХУДОЖНІХ ПОЛОТЕН ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Протягом серпня – вересня 2015 року у трьох великих експозиційних залах Національного музею літератури України експонувалася виставка художніх полотен Володимира Винниченка “Я люблю малярське мистецтво”, присвячена 135-річчю від дня народження цього видатного письменника й політичного діяча. За назву виставки правило зізнання самого В. Винниченка. І попри те, що він не мав професійної художньої освіти, для численних відвідувачів музею його полотна виявилися цікавими не лише тим, що були написані літературним метром зі своєрідними естетичними уподобаннями та бурхливою біографією, а і як самодостатні мистецькі твори. Бо ж Винниченкові в період еміграції судилося також жити й працювати в Парижі, зазнати його мистецьких впливів, зокрема й художників із кола “Еколь де Парі”, а як маляру – творити в естетиці пізнього імпресіонізму. Властиво у прихильності до цього напрямку впевнили відвідувачів виставки насамперед пейзажні полотна Винниченка, що вирізняються м’якою колористичною гамою, емоційною стишеністю, легкою розмитістю малюнка й сумовитою настроєвістю. Серед таких робіт у музеї були представлені олійні полотна: “Бійниця Наполеона”(1928), “Сан-Рафаель” (1928), “Сніг у передмісті” (1933), “Протока на Сені” (1930), “Скелі” (1931), “Краєвид Мужена” (1932), “Яблуні” (1933), “Затока в Теулі” (1935) та інші, а також кілька акварелей, Винниченкове авторство яких, утім, ще остаточно не підтверджене. Схожою шляхетністю вражень вирізняються й натюрморти художника – як композиційно насичені (“Південні овочі”, “Фрукти й городина”, “Гарбуз та капуста”, “Інтер’єр з самоваром”), так і лаконічні (“Натюрморт з рибами”, “Тюльпани”, “Квіти” тощо). Та, напевно, все ж із найбільшим інтересом сприймався відвідувачами портретний живопис художника, зокрема два його олійних автопортрети, кілька портретних зображень дружини Розалії Яківни, та окремі сюжетні композиції, у персонажах яких вгадуються Винниченкові ближні.

Серед масиву картин пензля В. Винниченка (а їх на виставці в музеї було виставлено 76 і це найповніше представлення малярської спадщини письменника в Україні) експонувалося й кілька його так званих соціально-символічних полотен: “Зусилля” (1931), “Паща” (1936) та “Янгол сучасності” (1938). У них знайшли відображення філософські погляди та соціалістична заангажованість автора, у вираженні яких на полотні він вдається до естетики експресіонізму – вибуховості почуттів, гротескної гіперболізації, що їх досягає за допомогою символічних узагальнень та використання різкого, практично ескізного, мазка.

За час тривання виставки малярських робіт Винниченка у Музеї літератури на базі її експозиції було проведено чимало екскурсій для різних категорій відвідувачів – учнів, студентів, науковців, а також зустрічей і семінарів, зокрема з учителями шкіл та викладачами гуманітарних дисциплін київських технічних вишів.

Виставка художніх полотен В. Винниченка в Національному музеї літератури стала можливою завдяки сприянню Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України в особі директора акад. М. Жулинського, з чийого дозволу картини потрапили в музей, а також безпосередньої участі у проєкті заступника директора С. Гальченка та вченого хранителя фондів Н. Лисенко. Адже всі експоновані роботи (добре реставровані й оправлені) зберігаються у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури.

*Павлина Дунай
м. Київ*

Отримано 30 жовтня 2015 р.

